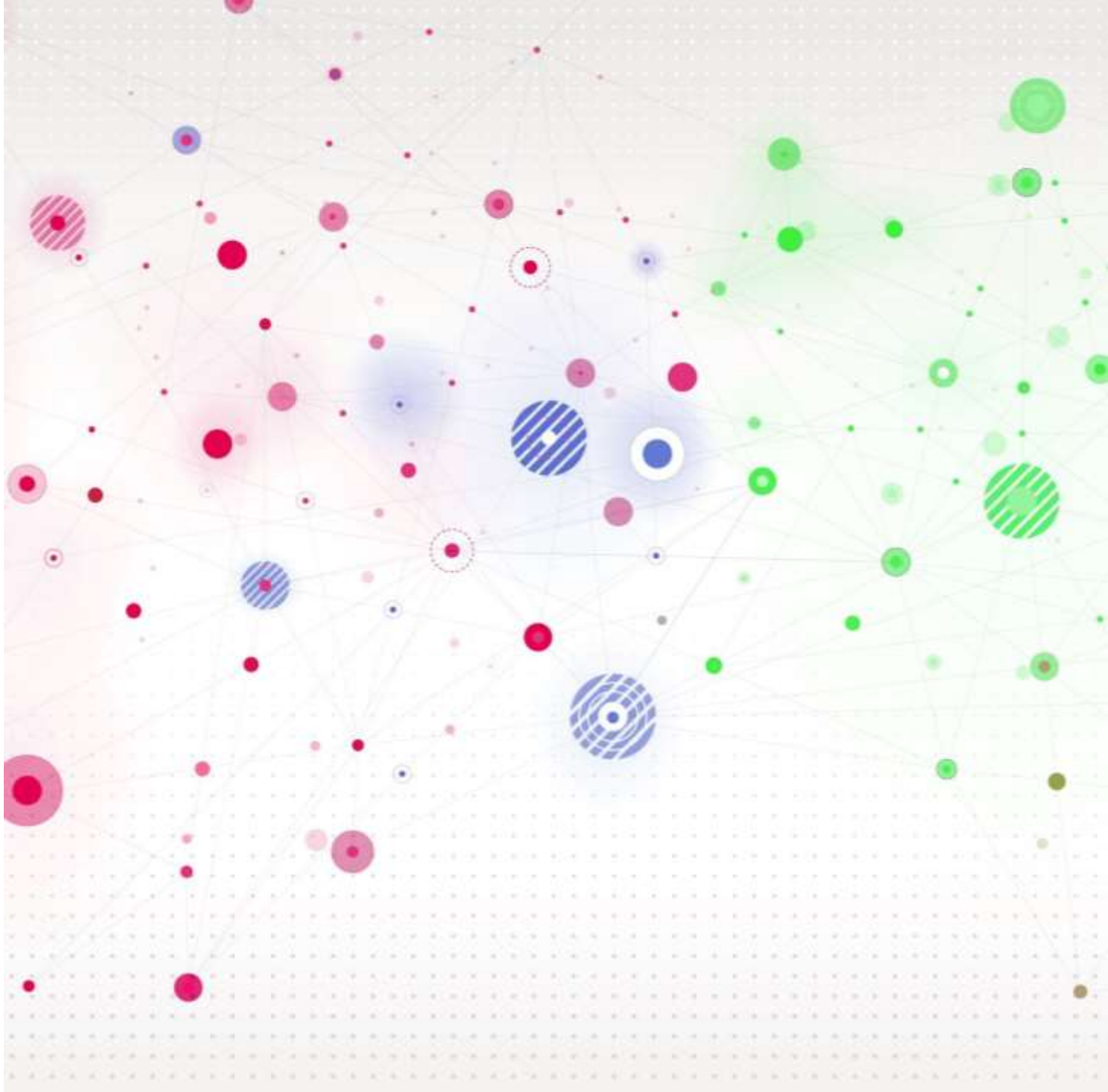
Φυσιολογική Ανάπτυξη: Προσχολική Ηλικία

ΚΑΡΑΪΒΑΖΟΓΛΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ

ΠΕ.Δ.Υ.Ψ.Υ.-6Η Υ.ΠΕ.

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΠΑΙΔΩΝ ΕΦΗΒΩΝ ΠΑΤΡΩΝ

Προσχολική Ηλικία: Αλλαγές στον εγκέφαλο

- Ιδιαίτερα ενεργή η μυελίνωση και η αναδιαμόρφωση των συνάψεων
- Αυξημένη μεταβολική δραστηριότητα του εγκεφάλου
- Συνεχίζεται η συναπτογένεση αλλά με βραδύτερο ρυθμό
- Αυξάνεται ο όγκος της φαιάς ουσίας μέχρι την ηλικία 4-5 ετών
- Πάχυνση της κυτταρικής στοιβάδας ΙΙΙ που δημιουργεί τις μακρές συνδέσεις μέχρι τα 6 έτη
- Μέγιστος αριθμός δενδριτικών ακάνθων στα πυραμιδικά κύτταρα του προμετωπιαίου φλοιού στα 2,5 έτη μέχρι τα 6 έτη

Προσχολική Ηλικία: Κινητική Ανάπτυξη (Αδρή Κινητικότητα)

3-4 έτη:
Καλύτερη ισορροπία
Στέκεται στο ένα πόδι για 3-4 sec
Κλωτσάει μπάλα
Τρέχει καλύτερα
Πηδάει
4-5 έτη:
Πηδάει στο ένα πόδι
Στέκεται στο ένα πόδι για περισσότερη ώρα

Προσχολική Ηλικία: Κινητική Ανάπτυξη (Λεπτή Κινητικότητα)

3-4 έτη

- Σχεδιάζει σταυρό
- Κουμπώνει-ξεκουμπώνει μεγάλα κουμπιά
- Πιάνει μαρκαδόρο με τριποδική λαβή
- Κόβει με το ψαλίδι σε ευθεία γραμμή

4-5 έτη

- Σχεδιάζει τετράγωνο
- Κόβει με ψαλίδι απλά περιγράμματα σε χαρτί
- Έχει παγιώσει πλευρίωση

Προσχολική Ηλικία: Ανάπτυξη Γλώσσας και Επικοινωνίας

- Η γλώσσα αρχίζει να γίνεται εργαλείο λογικής σκέψης, επίλυσης προβλημάτων, αύτο- και έτερο-παρατήρησης και σύνθετου παιχνιδιού φαντασίας
- Πιο στενή και αμφίδρομη σύνδεση μεταξύ γλώσσας και σκέψης
- Χρήση γραμματικών και συντακτικών κανόνων (άρθρα, ρήματα, χρόνοι, καταλήξεις)
- Χρήση περισσότερων αντωνυμιών
- Χρήση και κατανόηση λέξεων που εισάγουν ερωτήσεις: αρχικά το «πού» και το «τι» και στην πορεία το «γιατί», το «πώς» και το «πότε»
- Χρήση χρονικών προσδιορισμών όπως «πριν», «μετά», «από» και «μέχρι»
- Χρήση επαυξημένων και δευτερευουσών προτάσεων
- Πιο ανεπτυγμένες δεξιότητες συζήτησης

Προσχολική Ηλικία: Ανάπτυξη Γλώσσας και Επικοινωνίας

Μέχρι τα 3 έτη

- Εκφραστικό λεξιλόγιο 900 λέξεων
- Χρήση αρνητικών και ερωτηματικών προτάσεων
- Εκλείπει η εγωκεντρική χρήση της γλώσσας
- Αρχίζουν να χρησιμοποιούν πιο σωστά τη γραμματική (χρόνοι, πρόσωπα)
- Αρχίζουν να χρησιμοποιούν βοηθητικά ρήματα

Μέχρι τα 4 έτη

- Μπορούν να ακούσουν μια σύντομη ιστορία που συνοδεύεται από εικόνες και να απαντήσουν σε ερωτήσεις
- Χρησιμοποιούν τον μέλλοντα και τον αόριστο
- Μπορούν να κάνουν έναρξη συζήτησης
- Μπορούν να αφηγηθούν μια σύντομη ιστορία για κάτι που είδαν ή βίωσαν

Μέχρι τα 5 έτη

- Εκφραστικό λεξιλόγιο >2000 λέξεις
- Μπορούν να απαντήσουν σε ερωτήσεις από απλές ιστορίες χωρίς εικόνες
- Κατανοούν πιο σύνθετες εντολές και οδηγίες
- Μπορούν να απαντήσουν σε ερωτήσεις χωρίς να σταματούν αυτό που κάνουν
- Συμμετέχουν σε μακρύτερες συζητήσεις και διατηρούν το θέμα
- Χρησιμοποιούν περισσότερες δευτερεύουσες προτάσεις
- Χρήση και κατανόηση λέξεων που υποδηλώνουν βαθμούς συγγένειας και σωστή χρήση επιθέτων
- Μπορούν να αφηγηθούν ένα γεγονός, μια ιστορία

Προσχολική Ηλικία: Ανάπτυξη γλώσσας και επικοινωνίας

1

Μεταξύ 2-4 ετών μείωση των φώνολογικών διεργασιών

2

Στα 3 έτη, η ομιλία είναι καταληπτή από τα μέλη της οικογένειας

3

Στα 4 έτη, η ομιλία είναι εύκολα καταληπτή από όλους

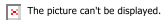
4

Μέχρι 6 ετών, εκφέρει σωστά όλα τα φωνήματα

Προσχολική Ηλικία: Γνωστική Ανάπτυξη

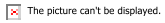

Προσχολική Ηλικία: Γνωστική Ανάπτυξη (3 ετών)

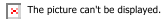
- Επικρατεί η μαγική και η εγωκεντρική σκέψη
- Κατανοούν απλές χρονικές και χωρικές έννοιες
- Αναγνωρίζουν σχήματα
- Μπορούν να συγκρίνουν 2 αντικείμενα
- Αρχίζουν να εντοπίζουν διαφορές

Προσχολική Ηλικία: Γνωστική Ανάπτυξη (4 ετών)

- Κατονομάζουν τα χρώματα
- Μπορούν να συμπληρώσουν μια οικεία ιστορία
- Κατανοούν αντίθετες έννοιες
- Μπορούν να κατηγοριοποιήσουν αντικείμενα
- Μπορούν να αποστηθίσουν ένα ποίημα ή μια μικρή ιστορία
- Αρχίζουν να εξάγουν συμπεράσματα

Προσχολική Ηλικία: Γνωστική Ανάπτυξη (5 ετών)

- Κατανοούν καλύτερα σχέσεις αιτίας-αποτελέσματος
- Μετρούν μέχρι το 10, αναγνωρίζουν κάποια γράμματα
- Μπορούν να διατηρήσουν την προσοχή τους για 10-15 λεπτά σε μια δραστηριότητα
- Μπορούν να αφηγηθούν ή να επινοήσουν ιστορίες πιο σύνθετες
- Μπορούν να βάλουν στη σειρά αντικείμενα ή γεγονότα
- Μπορούν να κάνουν προβλέψεις

Προσχολική Ηλικία: Κοινωνικο-συναισθηματική Ανάπτυξη

- Αυτορρύθμιση
- Συναισθηματική Επίγνωση
- Κοινωνικοποίηση
- Πρωτοβουλία-Ανεξαρτησία
- Δόμηση αίσθησης σκοπού και ελέγχου

Προσχολική Ηλικία: Ψυχοσυναισθηματική Ανάπτυξη

3-4 έτη	Εκφράζουν σύνθετα συναισθήματα (αγάπη, δυστυχία, ζήλια) Εμφανίζουν αυξημένη ικανότητα για συνεργασία και μοίρασμα Ελέγχουν καλύτερα την επιθετικότητά τους Εμπλέκονται σε παιχνίδι ρόλων Αρχίζουν να διακρίνουν μεταξύ φαντασίας και πραγματικότητας Εκδηλώνουν ενδιαφέρον για νέες εμπειρίες Εκφράζουν ξεκάθαρα επιθυμίες και προτιμήσεις Εκδηλώνουν νοιάξιμο για τον άλλο και στοργή Βιώνουν άγχος για απώλεια προσώπου ή απώλεια αποδοχής

Προσχολική Ηλικία: Ψυχοσυναισθηματική Ανάπτυξη

5-6 έτη

- Βιώνουν περηφάνεια,ντροπή, ενοχή
- Αναπτύσσεται η ενσυναίσθηση και το αίσθημα σωστού ή λάθους
- Μπορούν να ακολουθούν κανόνες σε παιχνίδια και να περιμένουν τη σειρά τους
- Το άγχος και ο φόβος συνδέονται με σωματική απειλή ή πλήγματα στην αυτο-πεποίθηση
- Αναπτύσσουν σωματική επίγνωση, επίγνωση των διαφορών μεταξύ των φύλων, σταθερή ταυτότητα φύλου
- Ακολουθούν κανόνες, αντιλαμβάνονται τους κανόνες ως απόλυτους και αυθύπαρκτους
- Μιμούνται κοινωνικές συμπεριφορές ενηλίκων όπως να επαινούν και να απολογούνται

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Adolph KE, Franchak JM. The development of motor behavior. Wiley Interdiscip Rev Cogn Sci. 2017 Jan;8(1-2):10.1002/wcs.1430. doi: 10.1002/wcs.1430. Epub 2016 Dec 1. PMID: 27906517; PMCID: PMC5182199.
- Beltre & Mendez. Child Development. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2023 Jan-.
- Cainelli E, Stramucci G, Bisiacchi P. A light in the darkness: Early phases of development and the emergence of cognition. Dev Cogn Neurosci. 2025 Apr;72:101527. doi: 10.1016/j.dcn.2025.101527. Epub 2025 Feb 7. PMID: 39933251; PMCID: PMC11869870.
- Kaplan & Sadock's Synopsis of Psychiatry, 8th Edition
- Lewis's Child and Adolescent Psychiatry
- Tau GZ, Peterson BS. Normal development of brain circuits. Neuropsychopharmacology. 2010 Jan;35(1):147-68. doi: 10.1038/npp.2009.115. PMID: 19794405; PMCID: PMC3055433.